

Barns rättigheter när de är med om undersökningar och behandlingar

En standard som bygger på Barnkonventionen* som ska påminna sjukvårdspersonal hur de på bästa sätt ska stödja mig vid undersökningar och behandlingar. Det kan till exempel vara ett läkar- eller sjuksköterskebesök, provtagning, sprutor, röntgen med mera.

Standarden kan liknas vid regler som ska påminna sjukvårdspersonalen om mina rättigheter. När något ska bestämmas om min undersökning eller behandling ska det viktigaste vara vad som är bäst för mig både i kroppen och känslorna, både just då och senare.

Rättigheterna är lika för alla barn. Det ska inte spela någon roll hur gammal jag är och vad jag kan, om jag har en funktionsnedsättning, vad jag tror på, om jag är/känner mig som pojke, flicka eller hen, vem jag blir kär i, vilket land jag eller min familj kommer från, mitt folk eller språk eller något annat.

1

Att kommunicera med mig

- + Du ska kommunicera direkt med mig, prata med mig och lyssna på mig, på ett omtänksamt, tydligt och stödjande sätt.
- + Du ska kommunicera med mig så att jag förstår.
- + Du ska fråga mig och mina föräldrar/vårdnadshavare hur jag vill berätta eller visa vill ha det. Du ska hjälpa mina föräldrar/vårdnadshavare så att de ger mig tid att berätta eller visa hur jag vill ha det.
- + Du ska hjälpa mina föräldrar/vårdnadshavare så att de kan stödja mig så att mina rättigheter följs.

2

Att välja och bestämma tillsammans med mig

- + Du ska hjälpa mig vara med i svåra val om undersökningar och behandlingar även om jag inte kan bestämma helt själv
- + Du ska aktivt stödja mig så att jag kan berätta eller visa hur jag vill ha det både före och under min undersökning eller behandling.
- + Du ska ge mig valmöjligheter för hur jag ska få hjälp att klara av undersökningen eller behandlingen. Det kan till exempel vara att tänka på något annat, eller något som får mig att slappna av, något som känns bra eller som tröstar mig, vem som är med mig, smärtstillande medicin eller bästa sättet att stå, sitta eller ligga.
- + Du ska ta mig på allvar när jag berättar vad jag tycker, väljer eller om jag vägrar.
- + Du ska göra så som jag valt och följa det jag har bestämt när det är möjligt.

3

Att informera mig och hjälpa mig att förbereda mig.

- + Du ska ge mig ärlig information på ett sätt som jag kan förstå så att jag känner mig förberedd inför undersökningen eller behandlingen.
- + Du ska hjälpa mig att förstå vad som händer och ge mig tid att ställa frågor om jag vill det.
- + Du ska informera mina föräldrar/vårdnadshavare så att de kan förbereda sig, förstå vad som händer och ställa frågor om min undersökning eller behandling.

4

Att göra det som är bäst för mig

- + Allt du bestämmer och gör före, under och efter undersökningen eller behandlingen, ska vara det som är bäst för mig.
- + Du ska se till att det som är bäst för mig går före vad som är bäst för mina föräldrar/vårdnadshavare, sjukvårdspersonalen, eller sjukvården.
- + Du och jag ska prata om vad som är bäst för mig innan undersökningen eller behandlingen börjar.
- + Du ska ta hänsyn till hur det känns för mig om du inte lyssnar när jag säger eller visar att jag menar "stopp" eller "nej".
- + Du ska hjälpa mig att känna mig lugn och lyssnad på under undersökningen eller behandlingen. Du ska sluta om jag säger "stopp" eller "nej" eller visar att jag inte vill (om det inte skulle vara farligt för mig att sluta).
- + Du ska stödja mig så att jag får ta en paus om jag blir upprörd, så att alla får tänka efter hur de kan hjälpa mig igenom undersökningen eller behandlingen.

5

Att hålla mig

- + Om du ska hålla mig måste det vara på ett stödjande sätt. Att hålla mig stödjande ska hjälpa mig att vara stilla och känna mig lugn, trygg och samlad under en undersökning eller behandling.
- + Om du håller mig på ett stödjande sätt betyder det både att jag har gått med på att göra undersökningen eller behandlingen och att du håller mig.
- + Du ska sluta hålla mig om jag säger ifrån.
- + Du ska fråga mig hur jag vill bli hållen och vem jag vill ska hålla mig.
- + Om någon (det spelar ingen roll vem det är) håller mig mot min vilja räknas det som fasthållning.
- + Du ska inte hålla mig mot min vilja och inte heller be någon av mina föräldrar eller vårdnadshavare hålla mig mot min vilja för att göra en undersökning eller behandling. Bara om den personal som är ansvarig för mig bestämmer att det kan bli farligt att låta bli får någon hålla mig mot min vilja.
- + Du ska ge mig stöd efter undersökningen eller behandlingen så att jag får hjälp att förstå vad jag har varit med om. Om jag har hållits fast mot min vilja ska jag få hjälp och stöd efteråt.

6

Att skriva om undersökningen/behandlingen i min journal

- + Du ska skriva i min journal om undersökningen eller behandlingen, hur den gick till och om och hur jag blivit hållen. Du ska skriva in i min journal vad som hjälpte mig och vad som inte hjälpte mig, eftersom det kan vara bra att veta i framtiden.